

Seat No. : _____

DM-110

December-2013

M.A. (Sem.-I)

401 : Psychology

(Advance Experimental Psychology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) સૈદ્ધાન્તિક સંશોધનના પ્રકારો વિગતે સમજાવો. 7
Explain in detail, the types of theoretical research.
અથવા/OR
મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રયોગના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.
Discuss the characteristics of psychological experiment.
- (b) ડી'એમેટોએ આપેલા પરિવર્ત્યોના પ્રકારો સમજાવો. 7
Explain the types of variables given by D'Amato.
અથવા/OR
સતત અને અસતત પરિવર્ત્યોનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.
Clarify the concept of continuous and discrete variables.
2. (a) એક જૂથ યોજના અને અલગ જૂથ યોજનાની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો. 7
Explain with illustration, single group and separate group design.
અથવા/OR
પરિસ્થિતિજન્ય પ્રસ્તુત પરિવર્ત્યના નિયંત્રણ વિશે ચર્ચા કરો.
Discuss the control of situational relevant variable.
- (b) વિષય સંબંધિત પ્રસ્તુત પરિવર્ત્યનું નિયંત્રણ કરવા માટેની સમબલીકૃત જૂથોની પ્રયુક્તિ સમજાવો. 7
Explain the matched group technique as a control of subject relevant variable.
અથવા/OR
એક જૂથ યોજનામાં ક્રમલક્ષી પ્રસ્તુત પરિવર્ત્યનું નિયંત્રણ કેવી રીતે કરી શકાય ? સમજાવો.
Explain the technique of control of sequence relevant variable in a single group design of an experiment.
3. (a) મનોભૌતિકશાસ્ત્રની પાયાની સંકલ્પનાઓ સમજાવો. 7
Explain the basic concepts of psychophysics.
અથવા/OR
સરેરાશ ભૂલની પદ્ધતિ વિશે ચર્ચા કરો.
Discuss the method of Average Error.
- (b) સ્થિર ઉદ્દીપકની પદ્ધતિ વડે નિરપેક્ષ ઉંબરનું માપન વર્ણવો. 7
Discuss the method of constant stimuli for determining absolute threshold.
અથવા/OR
લઘુત્તમ ફેરફારની પદ્ધતિ વડે ભેદક ઉંબરની માપન કરવાની પદ્ધતિ સમજાવો.
Explain the method of determining differential threshold by the method of minimal changes.

4. (a) શાબ્દિક શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપો. શાબ્દિક શિક્ષણનાં પ્રયોગોમાં અર્થહીન પદોનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7
 Define verbal learning. Explain the importance of nonsense syllables in verbal learning experiments.
- અથવા/OR**
- શાબ્દિક શિક્ષણમાં અર્થપૂર્ણતા અને સ્મૃતિતંત્રનાં લક્ષણો ચર્ચો.
 Discuss the meaningfulness and memory systems as basic determinants of verbal learning.
- (b) સ્મૃતિનાં માપનની રીતો સમજાવો. 7
 Explain methods of retention.
- અથવા/OR**
- વિસ્મરણમાં વિક્ષેપનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
 Explain interference theory in forgetting.
5. એક-બે વાક્યોમાં ઉત્તર આપો : 14
 Answer in **one-two** sentences each :
- (1) પ્રયોગ એટલે શું ?
What is an experiment ?
  - (2) સહસંબંધાત્મક સંશોધન એટલે શું ?
What is correlational research ?
  - (3) ગુણાત્મક અને પ્રમાણાત્મક પરિવર્ત્ય એટલે શું ?
What is qualitative and quantitative variables ?
  - (4) સ્વતંત્ર પરિવર્ત્યની વ્યાખ્યા આપો.
Define independent variable.
  - (5) હસ્તોપયોજન એટલે શું ?
What is manipulation ?
  - (6) ક્રમલક્ષી પરિવર્ત્યની અસરો જણાવો.
Mention the effects of sequence relevant variable.
  - (7) મનોભૌતિકશાસ્ત્ર એટલે શું ?
What is psychophysics ?
  - (8) વ્યક્તિગતલક્ષી સમાનતા એટલે શું ?
What is PSE ?
  - (9) શ્રેણીગત શિક્ષણ એટલે શું ?
What is serial learning ?
  - (10) અપેક્ષા ભૂલ એટલે શું ?
What is anticipation error ?
  - (11) સ્મૃતિનાં પ્રકારો જણાવો.
Mention the types of memory.
  - (12) શાબ્દિક શિક્ષણનાં પ્રેરણાનાં કાર્યો જણાવો.
Mention the motivational functions of verbal learning.
  - (13) વિસ્મરણ એટલે શું ?
What is forgetting ?
  - (14) શાબ્દિક શિક્ષણનાં પ્રયોગનાં કાર્યો જણાવો.
Mention the tasks in verbal learning experiments.